

SOHASEM ÉRHET VÉGET

Gyorselemzés a T/10747 és T/10748 sz. törvényjavaslatokról

2020. május 27.

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes május 26-án éjfél előtt benyújtotta a „veszélyhelyzet megszüntetéséről” és a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti rendelkezésekről szóló törvényjavaslatokat. A javaslatokat úgy harangozták be, hogy csattanós választ fognak adni azoknak a megalapozatlan félelmeire, akik a rendeleti kormányzás veszélyeire figyelmeztettek, ám valójában egyáltalán nem alkalmasak e félelmek elosztatására. Éppen ellenkezőleg: villanófényben mutatják meg a rendszer természetét.

1) A „veszélyhelyzet megszüntetéséről” szóló törvény például egyáltalán nem szüntetné meg a veszélyhelyzetet, viszont jól szemlélteti, hogy Magyarországon nem a parlamentnek van kormánya, hanem a kormánynak parlamentje. A javaslat ugyanis, amely szerint az Országgyűlésnek fel kell hívnia a kormányt a veszélyhelyzet megszüntetésére, magától a kormánytól érkezik.

Valójában tehát a kormány önmagához intéz kérést mandinerből. Rádásul úgy, hogy még határidő sem szerepel a jogszabályban. A kormány arra kéreti magát, hogy amikor majd jónak látja, vessen véget a rendkívüli jogrendnek. Sok értelme nincs – legfeljebb annyi, hogy a felületes szemlélőnek be lehessen mutatni: a felhatalmazási törvény – a bírálatokkal ellentétben – nem szüntette meg a kormány feletti parlamenti kontrollt. Kis utána olvasással azonban gyorsan kiderül: a törvényjavaslat éppen ennek ellenkezőjéről tanúskodik.

2) A katasztrófavédelmi törvénynek – a felhatalmazási törvény egyik legproblematisabb szabályát átmentő – módosítása fontos garanciát iktatna ki az Alaptörvényből. Az Alaptörvény úgy próbálja megtartani veszélyhelyzetben is a hatalmi ágak egyensúlyát, hogy megengedi a kormánynak a törvények felfüggesztését és az azoktól való eltérést, de csak olyan körben és módon, ahogy azt az Országgyűlés előzetesen – a katasztrófavédelmi törvényben – szabályozza. A katasztrófavédelmi törvénybe most beleírnák: ha nem elégségesek ezek a parlament által előre körülhatárolt intézkedések, akkor a kormány bármilyen más intézkedést is meghozhat. Ezzel értelmét veszti az Alaptörvény azon kikötése, hogy a kormány ezzel a speciális felhatalmazással csak sarkalatos törvényben meghatározottak szerint élhet, mert a sarkalatos törvény immár semmit nem határoz meg, bármit engedélyez, amit a kormány az adott helyzetben jónak lát.

3) Az átmeneti intézkedésekről szóló javaslat tartalmaz egy másik egyáltalán nem átmeneti rendelkezést: az egészségügyi válsághelyzet szabályainak módosításával létrehozta a különleges jogrend kistestvérét, amelyben a kormány eredetileg legfeljebb hat hónapig, de valójában korlátlanul meghosszabbítható időszakban rendeleti úton korlátozhat lényeges alapjogokat, így például a mozgásszabadságot vagy a gyülekezési jogot. Ennek az alkotmányban nem szabályozott, félkülönleges jogrendnek mind a

bevezetése, mind a vége a kormány belátásától függ gyakorlatilag, és az ez alapján hozott rendeletek esetében nincs meg még az a garancia sem, hogy bizonyos idő eltelte után hatályukat veszti parlamenti felhatalmazás nélkül.

A fentiek alapján tehát megerősítést nyert, hogy azoknak volt igaza, akik arra figyelmeztettek: a kormány vissza tud, és vissza is fog élni a járvány kapcsán megszerzett hatalmával. Az elmúlt két hónap során sorra születtek olyan szabályok, amelyek nem kapcsolódtak a védekezéshez vagy aránytalanul korlátoztak alapvető jogokat. A felhatalmazási törvény visszavonásának ígérete és a veszélyhelyzet megszüntetése egyszerű szemfényvesztés: ha a törvényjavaslatokat ebben a formában elfogadják, az a kormány újabb határozatlan ideig tartó rendeleti kormányzását teszi lehetővé, és ezúttal már a minimális alkotmányos garanciák sem érvényesülhetnek.